

Doelgroeponderzoek Jongeren 13-17 jaar

Inhoudsopgave

Verantwoording	2
Conclusies en aanbevelingen	5
Resultaten	11
Vrijtijdsbesteding	12
Informatiebronnen	16
Leesgedrag boeken	19
Houding ten aanzien van bibliotheek	22
Ideeën over de bibliotheek	26
Bijlagen	33

Verantwoording

Over het onderzoek

Achtergrond

ProBiblio heeft in 2009 BiebPanel opgericht, een onderzoeksplatform speciaal ontwikkeld voor de bibliotheekbranche. Bibliotheekleden kunnen lid worden van BiebPanel en ontvangen als deelnemer 4 maal per jaar een vragenlijst over verschillende onderwerpen. Vanaf 2017 ontvangen BiebPanelleden twee keer per jaar een uitnodiging voor een flitspeiling (een kort onderzoek over een actueel onderwerp) en twee keer per jaar een uitnodiging voor een regulier uitgebreid onderzoek. Daarnaast vinden er twee landelijke doelgroeponderzoeken plaats. Dit rapport toont de resultaten van het tweede doelgroeponderzoek van 2017.

Doelgroeponderzoek 13 t/m 17-jarigen

In het tweede doelgroeponderzoek van 2017 staan jongeren in de leeftijd 13-17 jaar centraal. We kijken hierbij naar de vrijetijdsbesteding (hoofdstuk 1), informatie intake (hoofdstuk 2), houding en het gedrag met betrekking tot lezen (hoofdstuk 3), de houding ten aanzien van de bibliotheek (hoofdstuk 4), en ideeën over de bibliotheek (hoofdstuk 5).

Onderzoeksvraag

Hoe zien jongeren van 13 tot en met 17 jaar de Bibliotheek? En hoe kan de Bibliotheek hierop inspelen?

Deze hoofdvraag valt uiteen in de volgende subvragen:

- Op welke manieren neemt de doelgroep informatie tot zich?
- In welke kanalen zitten de jongeren?
- Wat is hun houding en gedrag met betrekking tot lezen?
- Hoe kijken ze naar de Bibliotheek? En waarom?
- Wat weten ze van de dienstverlening? Welke functies zien ze?
- Wat is het bezoekgedrag?
- Wat kan de Bibliotheek doen om voor hen interessant te worden?

Over het onderzoek

Methode

Het kwantitatieve onderzoek is online uitgevoerd. De doelgroep voor dit onderzoek bestaat uit jongeren van 13 tot en met 17 jaar. De steekproef is representatief voor Nederlanders in de leeftijd van 13 tot en met 17 jaar naar geslacht en leeftijd. In totaal hebben 997 jongeren de vragenlijst helemaal ingevuld.

Veldwerkperiode

Dit onderzoek heeft plaatsgevonden van 1 oktober t/m 17 oktober 2017.

Leeswijzer rapport

In het doelgroeprapport, geschreven door Ruigrok NetPanel in samenwerking met ProBiblio, starten we met een overzicht van de hoofdconclusie en de daarbij horende deelconclusies van dit onderzoek. De hoofdconclusie is het antwoord op de hoofdvraag: *Hoe zien jongeren van 13 tot en met 17 jaar de Bibliotheek en hoe kan de Bibliotheek hier op inspelen?* Na dit overzicht plaatsen we de belangrijkste conclusies in een breder kader en geven we aanbevelingen. Vervolgens onderbouwen we elk van de deelconclusies met de resultaten.

In dit rapport noemen wij de deelnemers aan het onderzoek 'jongeren'. De antwoorden op de open vragen zijn op een kwalitatieve wijze geanalyseerd. Hierbij kijken we naar inhoudelijke redenen, geïllustreerd door relevante quotes. Deze hebben we in de rapportage cursief weergegeven. De verschillen tussen doelgroepen hebben we getoetst op significantie. De percentages in het rapport zijn afgerond. Daardoor kan het totaal incidenteel optellen tot meer of minder dan 100%.

In de bijlage hebben we een uitgebreide onderzoeksverantwoording opgenomen, hierin staat meer informatie over de steekproef en het onderzoek. Ook de gebruikte vragenlijst, de tabellen en een uitdraai van alle antwoorden op de open vragen zijn bijgevoegd.

Conclusies en aanbevelingen

Lezen en de Bibliotheek spelen geen grote rol in het leven van jongeren van 13 tot en met 17 jaar. De jongeren zien de Bibliotheek vooral in de traditionele vorm en geven bij hun zoektocht naar informatie met name de voorkeur aan online bronnen. Voor jongeren zou de Bibliotheek een combinatie moeten bieden tussen levendigheid en rust.

Vrijtijdsbesteding bestaat bij jongeren voornamelijk uit het bekijken/beluisteren van video's/muziek en (online) contact met vrienden.	Boeken spelen een beperkte rol in het zoeken naar informatie voor school.	De helft van de jongeren leest een boek voor zijn plezier.	De helft van de jongeren bezoekt de bibliotheek wel eens. De bibliotheek wordt veelal nog geassocieerd met het uitlenen van boeken.	Jongeren zouden de bibliotheek graag zien als een gezellige plek, waar zij huiswerk maken, lezingen kunnen bijwonen en om te lezen, gamen of muziek te luisteren.
Pagina 12-15	Pagina 16-18	Pagina 19-21	Pagina 22-25	Pagina 26-32
Jongeren kijken het liefst YouTube filmpjes, spreken af met vrienden of luisteren naar muziek in hun vrije tijd. Een op de vijf leest graag een boek.	Google is de meest gebruikte informatiebron door jongeren. Ruim een derde gebruikt schoolboeken voor informatie en 1 op de 8 jongeren zoekt informatie in andere boeken.	De helft van de jongeren heeft in het afgelopen jaar een boek gelezen voor hun plezier. Bijna de helft van deze groep leest minstens eens per week.	Een kwart van de jongeren gaat minstens één keer per maand naar de openbare bibliotheek. De belangrijkste reden is om boeken of andere materialen te lenen.	Jongeren zouden meer gezelligheid creëren en meer games willen in de bibliotheek, speciale hoekjes inrichten voor jongeren en lezingen organiseren als zij directeur zouden zijn.
Jongeren zijn het meest actief op Instagram en Snapchat. Op YouTube kijken jongeren het meest naar muziekvideo's.	Driekwart van de jongeren die boeken gebruiken om informatie te zoeken voor school, haalt deze uit de openbare bibliotheek.	Van de jongeren die in het afgelopen jaar een boek hebben gelezen voor hun plezier, leest driekwart liever een papieren boek.	Ruim twee derde van de jongeren is lid van de openbare bibliotheek. Bijna zes op de tien leden vinden de bibliotheek (heel) leuk.	Jongeren vinden het gaming-concept het leukst. Ruim een derde vindt studie & huiswerkhulp een leuk idee.
Jongeren doen voornamelijk via vrienden ideeën op om leuke dingen te gaan doen. Slechts 1 op de 16 gebruikt boeken.			Jongeren denken bij de bibliotheek vooral aan boeken, informatie, rustig en stil.	Voor jongeren moet de bibliotheek vooral een leuke plek zijn waar je huiswerk kunt maken, mensen kunt ontmoeten etc. Daarnaast moet de bibliotheek er vooral zijn voor het lezen.

Conclusies en aanbevelingen (1)

Lezen en de Bibliotheek spelen op dit moment nog geen grote rol in het leven van jongeren van 13 tot en met 17 jaar. De jongeren zien de Bibliotheek vooral in de traditionele vorm en geven bij hun zoektocht naar informatie met name de voorkeur aan online bronnen. Voor jongeren moet de Bibliotheek een combinatie zijn van levendigheid en rust.

Bezoek jongeren aan Bibliotheek beperkt; bezoek vooral voor boeken lenen en zoeken naar informatie.

Twee derde van de jongeren van 13 tot en met 17 jaar is zelf lid van de Bibliotheek. Toch bezoeken jongeren de Bibliotheek niet veelvuldig. Ruim de helft van de jongeren bezoekt de Bibliotheek namelijk bijna nooit; twee op de tien doen dat een paar keer per jaar. Hoe ouder de jongere hoe minder vaak hij/zij de Bibliotheek bezoekt. Als jongeren de Bibliotheek bezoeken dan is dit voornamelijk voor het lenen van boeken of andere materialen (driekwart) en/of voor het zoeken naar informatie, zij het in mindere mate (vier op de tien).

Informatie zoeken en vrijetijdsbesteding: vooral via internet en social media. Lezen wordt niet gezien als iets wat ze graag doen in hun vrije tijd, al geeft de helft aan in de afgelopen 12 maanden weleens een boek te hebben gelezen voor hun plezier.

Voor het zoeken naar informatie voor school maken jongeren namelijk vooral gebruik van internet (Google en Wikipedia). Een klein deel (14%), en dan met name vwo'ers, zoekt ook in boeken (anders dan schoolboeken) naar informatie voor school. Deze boeken worden dan vooral bij de openbare bibliotheek en/of de bibliotheek op school gehaald.

Ook op het gebied van vrijetijdsbesteding spelen boeken voor jongeren een beperkte rol. Twee op de tien jongeren noemen lezen als iets wat ze graag doen in hun vrije tijd; meisjes meer dan jongens en havo- en vwo-leerlingen meer dan jongeren met een lagere opleiding. Ook hier geldt: hoe ouder de jongere, hoe minder vaak lezen wordt gezien als iets wat ze graag doen. Jongeren zijn in hun vrije tijd veel liever bezig met YouTube filmpjes, afspreken met vrienden, muziek, chillen en met social media. Wat betreft social media zijn Instagram, Snapchat en Facebook het populairst.

Wanneer specifiek wordt gevraagd of jongeren in de afgelopen 12 maanden wel eens een boek hebben gelezen voor hun plezier, dan geeft de helft van de jongeren aan dat dit het geval is. Hoe jonger men is, hoe vaker men leest.

Beeld van Bibliotheek traditioneel: boeken, informatie, maar ook rust en stilte.

De Bibliotheek wordt door jongeren die lid zijn overwegend positief dan wel neutraal beoordeeld. Jongeren in het algemeen denken bij de Bibliotheek vooral aan boeken en informatie, maar ook aan rust en stilte.

Conclusies en aanbevelingen (2)

Jongeren willen aanpassingen op inrichting, aanbod en medewerkers.

Als jongeren het zelf voor het zeggen hebben in de Bibliotheek dan willen ze op een aantal kernpunten verandering, namelijk de inrichting, het aanbod en de medewerkers.

Wat betreft de inrichting zouden jongeren deze moderner en gezelliger maken, achtergrondmuziek in de Bibliotheek willen hebben en aparte ruimtes voor levendigheid (games, kletsen) en rust (huiswerk maken, chillen).

Ook een groter aanbod van games en nieuwe media maakt de Bibliotheek voor jongeren aantrekkelijker en relevanter.

Evenals interessante bijeenkomsten en lezingen over onderwerpen die hen aanspreken, zoals meet & greets met gamers en lezingen door vloggers of schrijvers.

Een ander belangrijk punt dat jongeren regelmatig spontaan noemen zijn de medewerkers: jongeren willen graag jonge, vlotte medewerkers, zodat ze zich meer thuis voelen in de Bibliotheek.

Als je als Bibliotheek echt een relevante plek voor jongeren wilt zijn, richt de Bibliotheek dan (nog) meer in als een plek waar jongeren graag willen zijn, waar ze zowel reuring als rust kunnen vinden. In sommige gevallen biedt de Bibliotheek dit al, maak dit dan beter bekend, via de voor jongeren geschikte kanalen zoals Instagram en Facebook. Zorg vooral ook voor publiciteit op de platforms van jongeren.

Jongeren vinden het prettig als er jongere medewerkers in de Bibliotheek aanwezig zijn. De Bibliotheek kan ook denken aan studenten die ingezet worden als ondersteuning op werkzaamheden in de Bibliotheek en bij jongerenactiviteiten. Bibliotheek Utrecht werkt al op deze manier, ook om zelf meer met de doelgroep jongeren in contact te komen.

Meest aansprekende toekomstconcepten: Bibliotheek als leuke plek (ontmoeten, lezen, huiswerk) en plek met focus op lezen.

Ook bij de beoordeling van enkele toekomstconcepten, voorbeelden van hoe de Bibliotheek er in de toekomst uit kan zien, blijkt dat jongeren vooral enthousiast zijn over het concept waarbij de Bibliotheek een leuke plek is waar je van alles kunt doen, huiswerk maken, tijdschriften lezen, andere mensen ontmoeten en iets eten en drinken. We zien dat het meer 'traditionele' concept waar de focus ligt op boeken lezen & lenen en informatie zoeken, ook wel aanspreekt (meisjes meer dan jongens). Al moeten daar dan wel moderne digitale middelen en media bij ingezet worden.

Ook de andere voorgelegde bibliotheekconcepten spreken een deel van de jongeren aan (elk tussen de 20 en 30%). Met name jongens zijn bijvoorbeeld enthousiast over het bibliotheekconcept waarbij de Bibliotheek zich vooral richt op (experimenteren met) nieuwe technieken en nieuwe media.

Conclusies en aanbevelingen (3)

Jongeren zijn in voor speciale jongeren-activiteiten: vooral gaming en studie- en huiswerkhulp spreken aan.

Als we kijken naar ideeën voor specifieke jongeren-activiteiten dan is er veel enthousiasme, vooral bij jongens (twee derde), voor het idee van 'Gaming' waarbij ze kunnen kennismaken met nieuwe games, gamewedstrijden worden georganiseerd en dergelijke. Ook studie- en huiswerkbegeleiding is interessant voor jongeren (voor meisjes meer dan jongens). Ook andere jongerenactiviteiten spreken een deel (elk ongeveer een kwart) van de jongeren aan, zoals 'Meet & greet rappers', 'Advies op maat', met advies over leuke boeken (vooral meisjes en havo-/vwo leerlingen) en 'Maakplaatsen' gericht op ontplooiën van creatieve en digitale vaardigheden.

Laat de jongeren daadwerkelijk participeren bij de programmering, zodat ook echt de aansluiting kan worden gemaakt met deze groep. Ga ook op zoek naar ambassadeurs van dezelfde leeftijd. En zoek daarnaast (nog meer) de samenwerking met partners die met jongeren werken.

Om jongeren te informeren over jongeren-activiteiten is het raadzaam om vooral social media kanalen in te zetten; Instagram, YouTube en Facebook zijn populaire kanalen waarbij de interesse van jongeren door middel van korte filmpjes kan worden gewekt.

We zien eigenlijk op alle onderwerpen (lidmaatschap, interesse, informatie zoeken, activiteiten) een duidelijk verschil tussen meisjes en jongens en tussen 13-15 jarigen en 16-17 jarigen in het onderzoek naar voren komen. Ook zien we een verschil tussen havo/vwo leerlingen en jongeren met een lagere opleiding. Wanneer de Bibliotheek jongeren wil bereiken, houd dan rekening met deze verschillen en differentieer naar doelgroep(en) binnen jongeren.

Een keuze voor de doelgroep jongeren 13 tot en met 17 jaar betekent dat dit consistent in de hele organisatie door moet werken, zowel in het aanbod, inclusief de programmering, als in de inrichting en de medewerkers. De ene Bibliotheek leent zich daar beter voor dan de andere Bibliotheek, bijvoorbeeld door de locatie, omvang, aanwezigheid (middelbare en hogere) scholen en dergelijke. Het kan ook een bewuste keuze zijn om niet te focussen op deze doelgroep of om vooral in te zetten op de Bibliotheek op school VO.

Meer informatie

Mocht u meer informatie willen over het onderwerp jongeren en social media, dan zijn de volgende links wellicht interessant.

Recent internationaal onderzoek onder jongeren van 16 tot en met 24 jaar, door onderzoeksbureau Mare in opdracht van Viacom; online rapport in te zien via <https://insights.viacom.com/post/fanzine/>

Informatie over het leen- en leesgedrag van jongeren in het rapport van GFK Intomart voor KVB/Stichting Marktonderzoek Boekenvak; herhaalmeting 2013/2014. <https://www.kvbboekwerk.nl/app/uploads/2017/09/2013-smb-gfk-meting-26-jongeren.pdf>

Voor meer informatie over het online gedrag van de Nederlander, zie het rapport van Ruigrok NetPanel, te downloaden vanaf de website: <https://www.ruigroknepanel.nl/ruigrok-netpanel/vers-van-de-pers-whats-happening-online-2017/>

Informatie over jongeren en social media gebruik: <http://www.vuurrood.nl/2015/sociale-media-gebruik-onder-jongeren-2015/>

Enkele voorbeelden van bibliotheken die al veel jongeren weten te trekken zijn onder meer:

- Bibliotheek Rotterdam, Bibliotheek Haarlemmermeer, De Boekenberg, Bibliotheek Hoorn, Bibliotheek Aanzet, OBA, Bibliotheek Kennemerwaard, DOK, Gouda.

Vanuit ProBiblio is Karen Bertrams specialist op het gebied van jongeren. U kunt haar bereiken via kbertrams@probiblio.nl

ProBiblio

voor bibliotheken

Resultaten

Lezen en de Bibliotheek spelen geen grote rol in het leven van jongeren van 13 tot en met 17 jaar. De jongeren zien de Bibliotheek vooral in de traditionele vorm en geven bij hun zoektocht naar informatie met name de voorkeur aan online bronnen. Voor jongeren zou de Bibliotheek een combinatie moeten bieden tussen levendigheid en rust.

Vrijtijdsbesteding bestaat bij jongeren voornamelijk uit het bekijken/beluisteren van video's/muziek en (online) contact met vrienden.	Boeken spelen een beperkte rol in het zoeken naar informatie voor school.	De helft van de jongeren leest een boek voor zijn plezier.	De helft van de jongeren bezoekt de bibliotheek wel eens. De bibliotheek wordt veelal nog geassocieerd met het uitlenen van boeken.	Jongeren zouden de bibliotheek graag zien als een gezellige plek, waar zij huiswerk maken, lezingen kunnen bijwonen en om te lezen, gamen of muziek te luisteren.
Pagina 12-15	Pagina 16-18	Pagina 19-21	Pagina 22-25	Pagina 26-32
Jongeren kijken het liefst YouTube filmpjes, spreken af met vrienden of luisteren naar muziek in hun vrije tijd. Een op de vijf leest graag een boek.	Google is de meest gebruikte informatiebron door jongeren. Ruim een derde gebruikt schoolboeken voor informatie en 1 op de 8 jongeren zoekt informatie in andere boeken.	De helft van de jongeren heeft in het afgelopen jaar een boek gelezen voor hun plezier. Bijna de helft van deze groep leest minstens eens per week.	Een kwart van de jongeren gaat minstens één keer per maand naar de openbare bibliotheek. De belangrijkste reden is om boeken of andere materialen te lenen.	Jongeren zouden meer gezelligheid creëren en meer games willen in de bibliotheek, speciale hoekjes inrichten voor jongeren en lezingen organiseren als zij directeur zouden zijn.
Jongeren zijn het meest actief op Instagram en Snapchat. Op YouTube kijken jongeren het meest naar muziekvideo's.	Driekwart van de jongeren die boeken gebruiken om informatie te zoeken voor school, haalt deze uit de openbare bibliotheek.	Van de jongeren die in het afgelopen jaar een boek hebben gelezen voor hun plezier, leest driekwart liever een papieren boek.	Ruim twee derde van de jongeren is lid van de openbare bibliotheek. Bijna zes op de tien leden vinden de bibliotheek (heel) leuk.	Jongeren vinden het gaming-concept het leukst. Ruim een derde vindt studie & huiswerkhulp een leuk idee.
Jongeren doen voornamelijk via vrienden ideeën op om leuke dingen te gaan doen. Slechts 1 op de 16 gebruikt boeken.			Jongeren denken bij de bibliotheek vooral aan boeken, informatie, rustig en stil.	Voor jongeren moet de bibliotheek vooral een leuke plek zijn waar je huiswerk kunt maken, mensen kunt ontmoeten etc. Daarnaast moet de bibliotheek er vooral zijn voor het lezen.

1.1 Jongeren kijken in hun vrije tijd het liefst YouTube filmpjes, spreken af met vrienden, luisteren naar muziek, chillen en zijn veel bezig met social media. Een op de vijf leest graag een boek.

Meisjes noemen bijna alles vaker dan jongens; ze zijn meer bezig met series en films kijken, social media, muziek luisteren, foto's, afspreken, make-uppen, uitgaan, naar de bioscoop of een concert gaan, winkelen, knutselen, chillen en het lezen van tijdschriften en boeken. Jongens zijn liever en voornamelijk bezig met gamen. Havo- en vwo-jongeren lezen liever dan jongeren met een lager opleidingsniveau. De interesse in lezen neemt af naarmate men ouder wordt. In het Westen en sterk stedelijke gebieden is men vaker bezig met sociale media dan in het Noorden en in niet-stedelijke gebieden. In het Westen wordt ook vaker YouTube gekeken dan in het Noorden.

1.2 Jongeren zijn op social media het meest actief op Instagram en Snapchat; ook Facebook is populair. Op YouTube kijken jongeren het meest naar muziekvideo's.

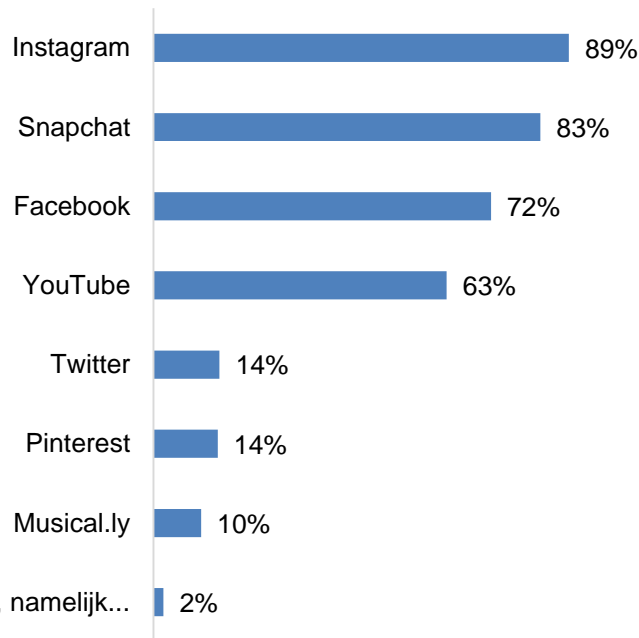
Jongens zitten vaker op YouTube, terwijl meisjes vaker actief zijn op Pinterest, Snapchat, Instagram of Musical.ly. Oudere kinderen zijn iets actiever op Facebook en Twitter, terwijl jongere kinderen actiever zijn op YouTube dan 17-jarigen.

Jongens kijken vaker naar gamevideo's, pranks en sport; meisjes hebben meer interesse in muziekvideo's, lifestyle vlogs, instructievideo's en dierenfilmpjes. In het Oosten wordt vaker dan in het Westen getwitterd. In het Noorden zit men weer vaker op Pinterest dan in het Westen. In het Oosten wordt vaker naar pranks gekeken, in het Noorden vaker naar game video's.

Op welke social media ben je actief?

Je kunt meerdere antwoorden geven

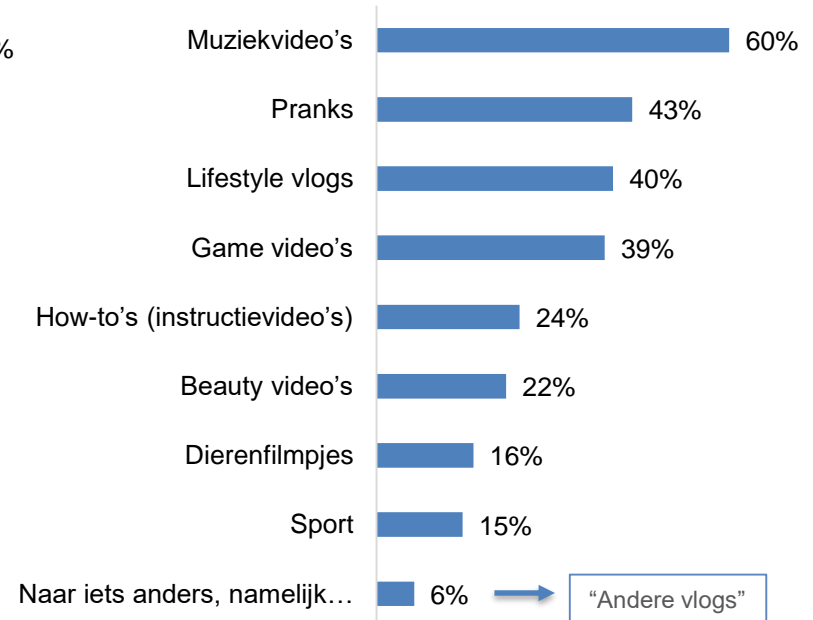
Basis: indien bezig met social media (n=559)

Waar kijk je vooral naar als je op YouTube zit?

Je kunt meerdere antwoorden geven

Basis: Indien actief op YouTube (n=706)

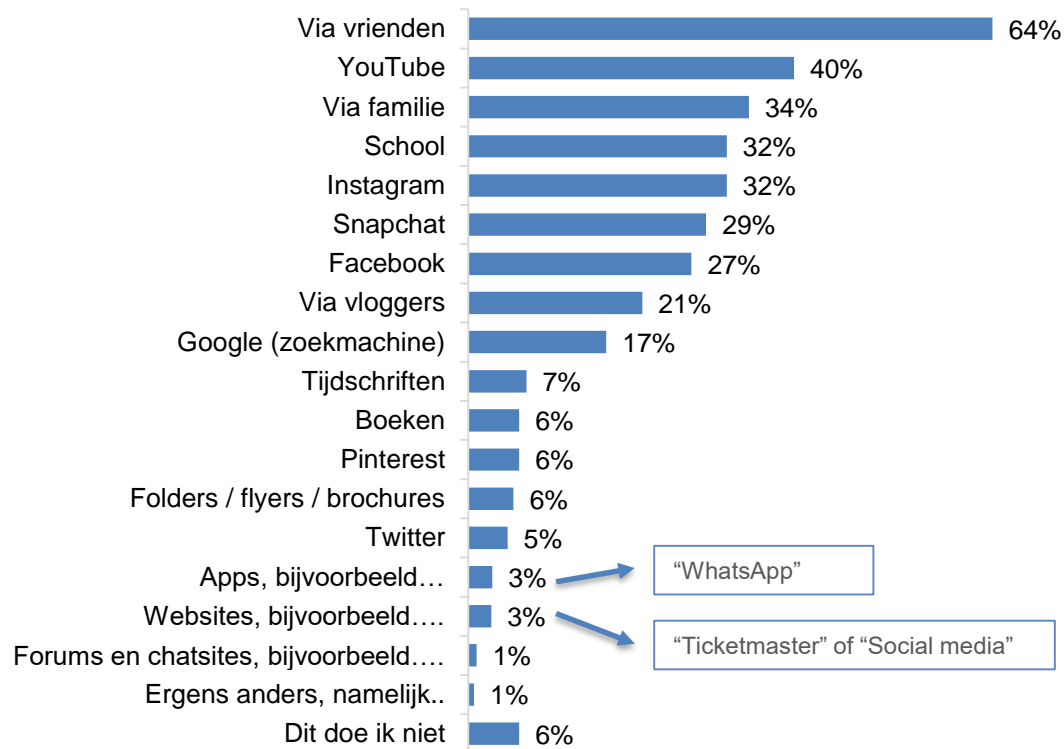
1.3 Jongeren doen voornamelijk via vrienden ideeën op om leuke dingen te gaan doen.

Meisjes doen vaker ideeën op via social media, vloggers, folders, boeken of tijdschriften dan jongens. In het Zuiden vindt men minder vaak inspiratie voor leuke dingen op Facebook, YouTube en school. In stedelijke gebieden haalt men relatief vaker inspiratie van Snapchat dan in matig stedelijke gebieden.

Waar vind jij ideeën om leuke dingen in je vrije tijd te gaan doen?

Je kunt meerdere antwoorden geven

Basis: allen (n=997)

Lezen en de Bibliotheek spelen geen grote rol in het leven van jongeren van 13 tot en met 17 jaar. De jongeren zien de Bibliotheek vooral in de traditionele vorm en geven bij hun zoektocht naar informatie met name de voorkeur aan online bronnen. Voor jongeren zou de Bibliotheek een combinatie moeten bieden tussen levendigheid en rust.

Vrijtijdsbesteding bestaat bij jongeren voornamelijk uit het bekijken/beluisteren van video's/muziek en (online) contact met vrienden.	Boeken spelen een beperkte rol in het zoeken naar informatie voor school.	De helft van de jongeren leest een boek voor zijn plezier.	De helft van de jongeren bezoekt de bibliotheek wel eens. De bibliotheek wordt veelal nog geassocieerd met het uitlenen van boeken.	Jongeren zouden de bibliotheek graag zien als een gezellige plek, waar zij huiswerk maken, lezingen kunnen bijwonen en om te lezen, gamen of muziek te luisteren.
Pagina 12-15	Pagina 16-18	Pagina 19-21	Pagina 22-25	Pagina 26-32
Jongeren kijken het liefst YouTube filmpjes, spreken af met vrienden of luisteren naar muziek in hun vrije tijd. Een op de vijf leest graag een boek.	Google is de meest gebruikte informatiebron door jongeren. Ruim een derde gebruikt schoolboeken voor informatie en 1 op de 8 jongeren zoekt informatie in andere boeken.	De helft van de jongeren heeft in het afgelopen jaar een boek gelezen voor hun plezier. Bijna de helft van deze groep leest minstens eens per week.	Een kwart van de jongeren gaat minstens één keer per maand naar de openbare bibliotheek. De belangrijkste reden is om boeken of andere materialen te lenen.	Jongeren zouden meer gezelligheid creëren en meer games willen in de bibliotheek, speciale hoekjes inrichten voor jongeren en lezingen organiseren als zij directeur zouden zijn.
Jongeren zijn het meest actief op Instagram en Snapchat. Op YouTube kijken jongeren het meest naar muziekvideo's.	Driekwart van de jongeren die boeken gebruiken om informatie te zoeken voor school, haalt deze uit de openbare bibliotheek.	Van de jongeren die in het afgelopen jaar een boek hebben gelezen voor hun plezier, leest driekwart liever een papieren boek.	Ruim twee derde van de jongeren is lid van de openbare bibliotheek. Bijna zes op de tien leden vinden de bibliotheek (heel) leuk.	Jongeren vinden het gaming-concept het leukst. Ruim een derde vindt studie & huiswerkhulp een leuk idee.
Jongeren doen voornamelijk via vrienden ideeën op om leuke dingen te gaan doen. Slechts 1 op de 16 gebruikt boeken.			Jongeren denken bij de bibliotheek vooral aan boeken, informatie, rustig en stil.	Voor jongeren moet de bibliotheek vooral een leuke plek zijn waar je huiswerk kunt maken, mensen kunt ontmoeten etc. Daarnaast moet de bibliotheek er vooral zijn voor het lezen.

2.1 Voor het zoeken naar informatie voor school gebruiken jongeren voornamelijk Google en daarnaast ook Wikipedia. 1 op de 7 zoekt informatie in andere boeken dan schoolboeken.

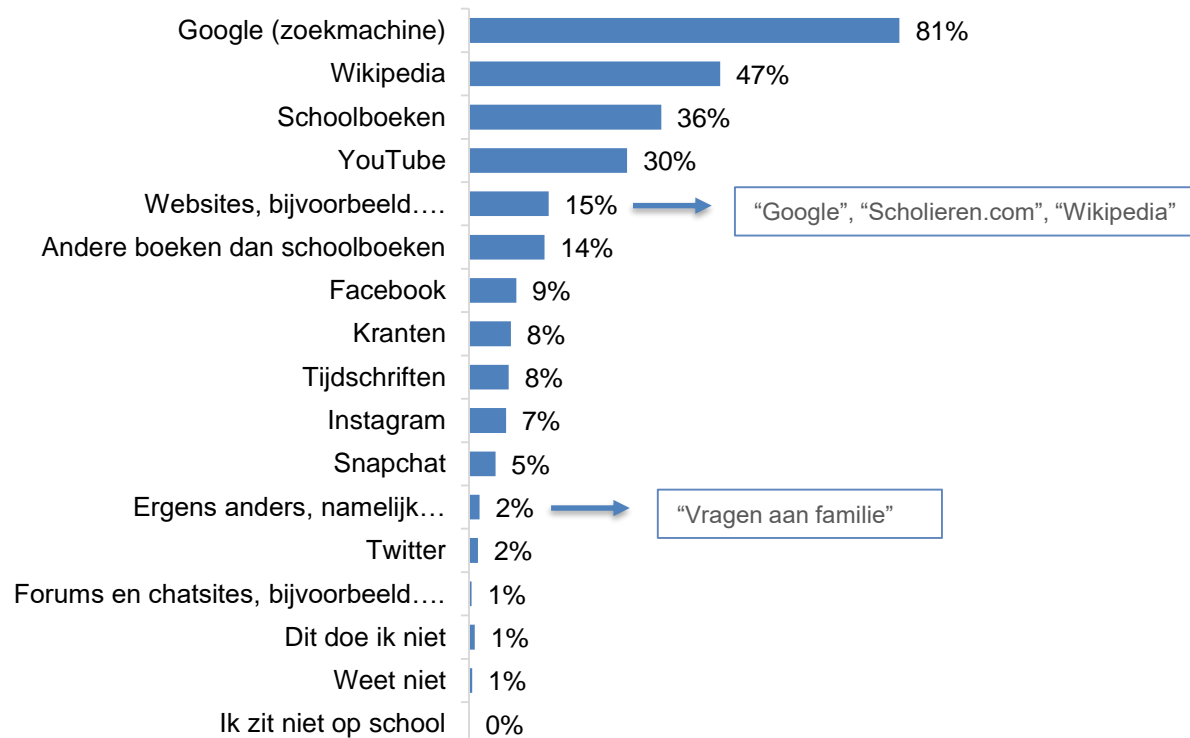
Meisjes maken vaker gebruik van schoolboeken, andere boeken, kranten en tijdschriften als zij informatie zoeken voor school dan jongens. Jongens maken vaker gebruik van YouTube dan meisjes.

Vwo'ers zoeken vaker in andere boeken dan schoolboeken dan vmbo'ers, mbo'ers of kinderen die praktijkonderwijs volgen.

Hbo'ers maken vaker gebruik van websites of forums dan jongeren met een ander opleidingsniveau.

Als je voor school informatie nodig hebt over bepaalde onderwerpen, waar ga je dan zoeken? Je kunt meerdere antwoorden geven

Basis: allen (n=997)

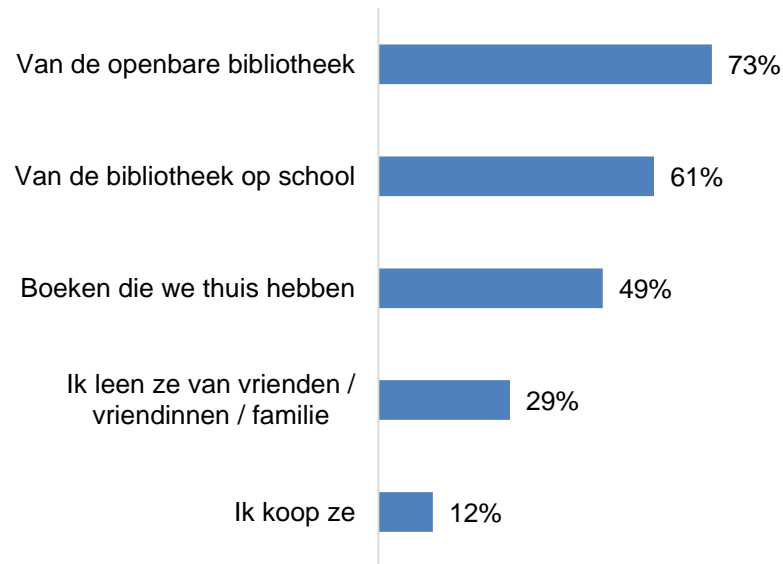
2.2 Als jongeren andere boeken dan schoolboeken gebruiken voor het zoeken van informatie worden deze veelal verkregen via de openbare bibliotheek, gevolgd door de bibliotheek op school.

13- en 14-jarigen lenen vaker boeken uit de openbare bibliotheek dan 15-plussers om informatie te zoeken voor school.

Jongens lenen vaker een boek van vrienden of familie dan meisjes. In het Oosten worden vaker boeken van de bibliotheek op school gehaald voor informatie dan in het Noorden en Zuiden.

Als je boeken gebruikt om informatie te zoeken die je voor school nodig hebt, waar haal je die boeken dan meestal vandaan? *Je kunt meerdere antwoorden geven*

Basis: Indien boeken gebruikt voor info voor school (n=142)

Lezen en de Bibliotheek spelen geen grote rol in het leven van jongeren van 13 tot en met 17 jaar. De jongeren zien de Bibliotheek vooral in de traditionele vorm en geven bij hun zoektocht naar informatie met name de voorkeur aan online bronnen. Voor jongeren zou de Bibliotheek een combinatie moeten bieden tussen levendigheid en rust.

Vrijtijdsbesteding bestaat bij jongeren voornamelijk uit het bekijken/beluisteren van video's/muziek en (online) contact met vrienden.	Boeken spelen een beperkte rol in het zoeken naar informatie voor school.	De helft van de jongeren leest een boek voor zijn plezier.	De helft van de jongeren bezoekt de bibliotheek wel eens. De bibliotheek wordt veelal nog geassocieerd met het uitlenen van boeken.	Jongeren zouden de bibliotheek graag zien als een gezellige plek, waar zij huiswerk maken, lezingen kunnen bijwonen en om te lezen, gamen of muziek te luisteren.
Pagina 12-15	Pagina 16-18	Pagina 19-21	Pagina 22-25	Pagina 26-32
Jongeren kijken het liefst YouTube filmpjes, spreken af met vrienden of luisteren naar muziek in hun vrije tijd. Een op de vijf leest graag een boek.	Google is de meest gebruikte informatiebron door jongeren. Ruim een derde gebruikt schoolboeken voor informatie en 1 op de 8 jongeren zoekt informatie in andere boeken.	De helft van de jongeren heeft in het afgelopen jaar een boek gelezen voor hun plezier. Bijna de helft van deze groep leest minstens eens per week.	Een kwart van de jongeren gaat minstens één keer per maand naar de openbare bibliotheek. De belangrijkste reden is om boeken of andere materialen te lenen.	Jongeren zouden meer gezelligheid creëren en meer games willen in de bibliotheek, speciale hoekjes inrichten voor jongeren en lezingen organiseren als zij directeur zouden zijn.
Jongeren zijn het meest actief op Instagram en Snapchat. Op YouTube kijken jongeren het meest naar muziekvideo's.	Driekwart van de jongeren die boeken gebruiken om informatie te zoeken voor school, haalt deze uit de openbare bibliotheek.	Van de jongeren die in het afgelopen jaar een boek hebben gelezen voor hun plezier, leest driekwart liever een papieren boek.	Ruim twee derde van de jongeren is lid van de openbare bibliotheek. Bijna zes op de tien leden vinden de bibliotheek (heel) leuk.	Jongeren vinden het gaming-concept het leukst. Ruim een derde vindt studie & huiswerkhulp een leuk idee.
Jongeren doen voornamelijk via vrienden ideeën op om leuke dingen te gaan doen. Slechts 1 op de 16 gebruikt boeken.			Jongeren denken bij de bibliotheek vooral aan boeken, informatie, rustig en stil.	Voor jongeren moet de bibliotheek vooral een leuke plek zijn waar je huiswerk kunt maken, mensen kunt ontmoeten etc. Daarnaast moet de bibliotheek er vooral zijn voor het lezen.

3.1 De helft van de jongeren leest wel eens een boek voor hun plezier. Bijna de helft van hen leest minstens eens per week.

Meisjes lezen vaker een boek voor hun plezier dan jongens. Daarnaast zijn het vaker 13- en 14-jarigen en jongeren die op de havo of het vwo zitten die regelmatig een boek lezen voor hun plezier.

16- en 17-jarigen die wel eens een boek lezen voor hun plezier zeggen vaker dan jongere kinderen dat ze maar een paar keer per jaar lezen, bijvoorbeeld tijdens de vakanties.

Vanzelfsprekend lezen leden van de bibliotheek vaker en frequenter dan niet-leden. In het Oosten lezen jongeren vaker wel eens een boek voor hun plezier dan in het Westen en Zuiden.

Heb je in de afgelopen 12 maanden wel eens voor je plezier een boek gelezen?

Basis: allen (n=997)

Ja 52%

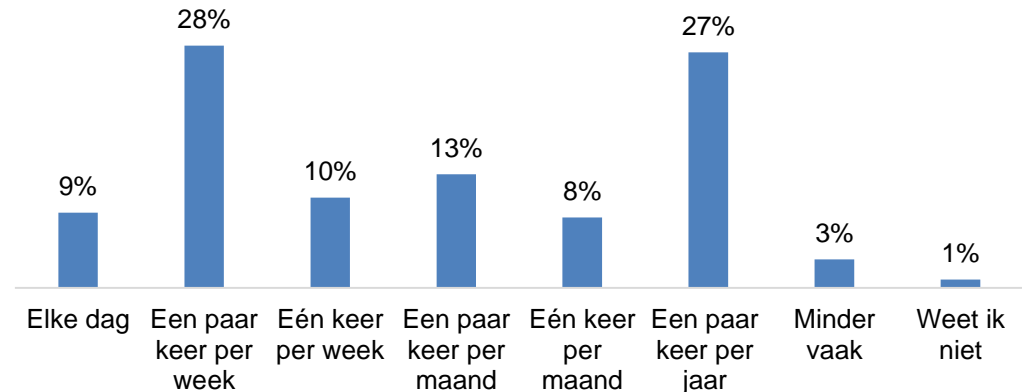

Nee 48%

Hoe vaak lees je een boek voor je plezier?

Basis: Indien men wel eens boek voor plezier leest (n=517)

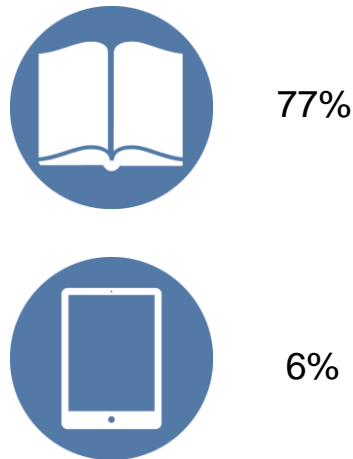

3.2 Driekwart van de jongeren die boeken lezen voor hun plezier, hebben een voorkeur voor papieren boeken.

Jongeren verkiezen papieren boeken boven e-books, ongeacht het geslacht, de leeftijd en de opleiding van jongeren. Bij 13-jarigen is de voorkeur voor papieren boeken nog sterker (86% voorkeur voor papieren boeken).

Lees je liever papieren boeken of e-books?

Basis: Indien men wel eens boek voor plezier leest (n=517)

* 17% heeft geen voorkeur

Lezen en de Bibliotheek spelen geen grote rol in het leven van jongeren van 13 tot en met 17 jaar. De jongeren zien de Bibliotheek vooral in de traditionele vorm en geven bij hun zoektocht naar informatie met name de voorkeur aan online bronnen. Voor jongeren zou de Bibliotheek een combinatie moeten bieden tussen levendigheid en rust.

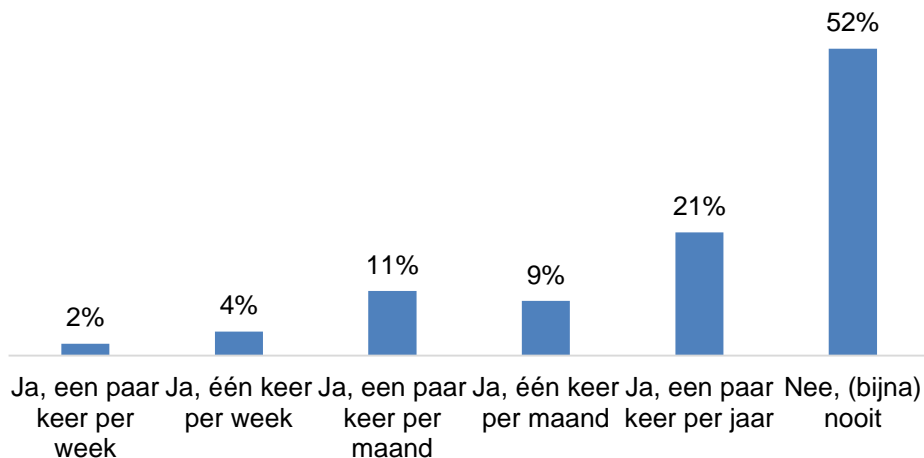
Vrijtijdsbesteding bestaat bij jongeren voornamelijk uit het bekijken/beluisteren van video's/muziek en (online) contact met vrienden.	Boeken spelen een beperkte rol in het zoeken naar informatie voor school.	De helft van de jongeren leest een boek voor zijn plezier.	De helft van de jongeren bezoekt de bibliotheek wel eens. De bibliotheek wordt veelal nog geassocieerd met het uitlenen van boeken.	Jongeren zouden de bibliotheek graag zien als een gezellige plek, waar zij huiswerk maken, lezingen kunnen bijwonen en om te lezen, gamen of muziek te luisteren.
Pagina 12-15	Pagina 16-18	Pagina 19-21	Pagina 22-25	Pagina 26-32
Jongeren kijken het liefst YouTube filmpjes, spreken af met vrienden of luisteren naar muziek in hun vrije tijd. Een op de vijf leest graag een boek.	Google is de meest gebruikte informatiebron door jongeren. Ruim een derde gebruikt schoolboeken voor informatie en 1 op de 8 jongeren zoekt informatie in andere boeken.	De helft van de jongeren heeft in het afgelopen jaar een boek gelezen voor hun plezier. Bijna de helft van deze groep leest minstens eens per week.	Een kwart van de jongeren gaat minstens één keer per maand naar de openbare bibliotheek. De belangrijkste reden is om boeken of andere materialen te lenen.	Jongeren zouden meer gezelligheid creëren en meer games willen in de bibliotheek, speciale hoekjes inrichten voor jongeren en lezingen organiseren als zij directeur zouden zijn.
Jongeren zijn het meest actief op Instagram en Snapchat. Op YouTube kijken jongeren het meest naar muziekvideo's.	Driekwart van de jongeren die boeken gebruiken om informatie te zoeken voor school, haalt deze uit de openbare bibliotheek.	Van de jongeren die in het afgelopen jaar een boek hebben gelezen voor hun plezier, leest driekwart liever een papieren boek.	Ruim twee derde van de jongeren is lid van de openbare bibliotheek. Bijna zes op de tien leden vinden de bibliotheek (heel) leuk.	Jongeren vinden het gaming-concept het leukst. Ruim een derde vindt studie & huiswerkhulp een leuk idee.
Jongeren doen voornamelijk via vrienden ideeën op om leuke dingen te gaan doen. Slechts 1 op de 16 gebruikt boeken.			Jongeren denken bij de bibliotheek vooral aan boeken, informatie, rustig en stil.	Voor jongeren moet de bibliotheek vooral een leuke plek zijn waar je huiswerk kunt maken, mensen kunt ontmoeten etc. Daarnaast moet de bibliotheek er vooral zijn voor het lezen.

4.1 Een kwart van de jongeren gaat minstens één keer per maand naar de bibliotheek. De belangrijkste reden is om boeken of andere materialen te lenen. De helft van de jongeren gaat bijna nooit.

Van de niet-leden bezoekt het overgrote merendeel (89%) de bibliotheek (bijna) nooit; bij de leden is dat een derde. Meisjes gaan vaker naar de bibliotheek dan jongens en 13 t/m 15-jarigen gaan vaker dan 16-plussers. Ook havo- en vwo-leerlingen bezoeken de bibliotheek vaker dan jongeren die een lager onderwijsniveau volgen. Naast het lenen van boeken of andere materialen bezoeken jongeren de bibliotheek ook om informatie te zoeken over bepaalde onderwerpen. In weinig tot niet stedelijke gebieden gaat men vaker naar de bibliotheek voor boeken en/of andere materialen dan in de overige gebieden.

Ga je wel eens naar de (openbare) bibliotheek?

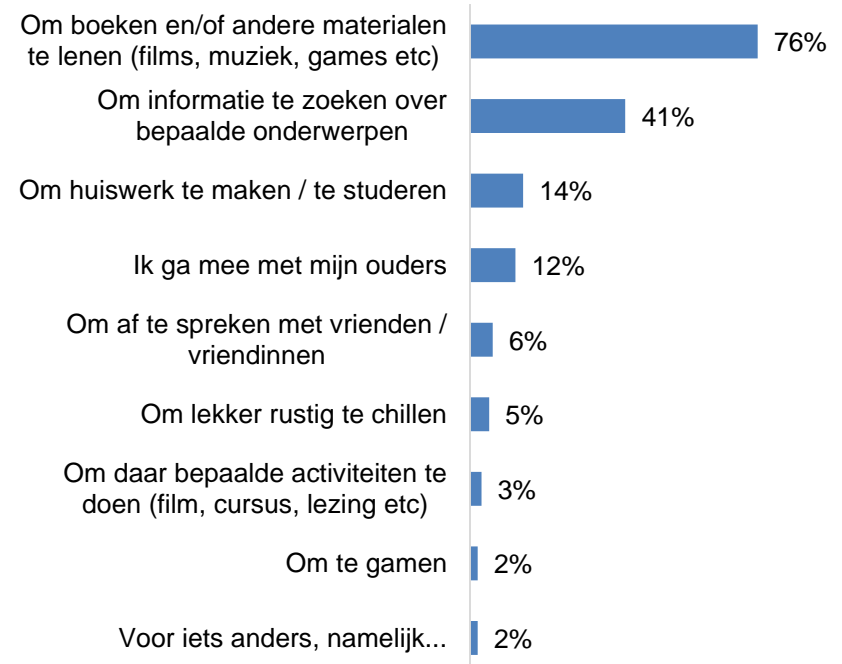
Basis: allen (n=997)

Waarvoor ga je dan naar de bibliotheek?

Je kunt meerdere antwoorden geven

Basis: indien men openbare bibliotheek bezoekt (n=474)

4.2 Ruim twee derde van de jongeren is lid van de bibliotheek. Drie vijfde van de leden vindt de bibliotheek (heel) leuk, een derde is neutraal.

Meisjes zijn vaker lid van de openbare bibliotheek dan jongens en zijn ook positiever over de bibliotheek dan jongens. 13- en 14-jarigen zijn vaker lid van de bibliotheek dan 15-plussers. Van de 16- en 17-jarigen is maar ruim de helft lid. Jongeren op de havo en het vwo hebben vaker een lidmaatschap dan jongeren op het vmbo, mbo of praktijkonderwijs. In het Zuiden zijn jongeren het minst vaak lid (in vergelijking met Oost en West). In sterk stedelijke gebieden weer vaker dan in weinig tot niet-stedelijke gebieden. In het Westen vindt men de Bibliotheek minder vaak 'leuk' dan in de andere regio's.

Ben je lid van de (openbare) bibliotheek?

Basis: allen (n=997)

Ja 68%

Nee 32%

Wat vind je van de bibliotheek?

Basis: indien lid van de bibliotheek (n=681)

Heel leuk

12%

45%

31%

5%

5%

3%

Helemaal
niet leuk

Weet
niet

4.3 Jongeren denken bij de Bibliotheek vooral aan (veel) boeken en informatie en aan rustig en stil.

Ook noemen de jongeren, zij het minder vaak, kernwoorden als: lenen en lezen, saai, leuk, school, dvd's en dergelijke.

NB: hoe vaker woorden zijn genoemd hoe groter ze, door de analysesoftware, in de Wordcloud zijn weergegeven.

Waar denk je aan als je aan de bibliotheek denkt? Wil je dat opschrijven in maximaal 5 kernwoorden?

Basis: allen (n=997)

Lezen en de Bibliotheek spelen geen grote rol in het leven van jongeren van 13 tot en met 17 jaar. De jongeren zien de Bibliotheek vooral in de traditionele vorm en geven bij hun zoektocht naar informatie met name de voorkeur aan online bronnen. Voor jongeren zou de Bibliotheek een combinatie moeten bieden tussen levendigheid en rust.

Vrijtijdsbesteding bestaat bij jongeren voornamelijk uit het bekijken/beluisteren van video's/muziek en (online) contact met vrienden.	Boeken spelen een beperkte rol in het zoeken naar informatie voor school.	De helft van de jongeren leest een boek voor zijn plezier.	De helft van de jongeren bezoekt de bibliotheek wel eens. De bibliotheek wordt veelal nog geassocieerd met het uitlenen van boeken.	Jongeren zouden de bibliotheek graag zien als een gezellige plek, waar zij huiswerk maken, lezingen kunnen bijwonen en om te lezen, gamen of muziek te luisteren.
Pagina 12-15	Pagina 16-18	Pagina 19-21	Pagina 22-25	Pagina 26-32
Jongeren kijken het liefst YouTube filmpjes, spreken af met vrienden of luisteren naar muziek in hun vrije tijd. Een op de vijf leest graag een boek.	Google is de meest gebruikte informatiebron door jongeren. Ruim een derde gebruikt schoolboeken voor informatie en 1 op de 8 jongeren zoekt informatie in andere boeken.	De helft van de jongeren heeft in het afgelopen jaar een boek gelezen voor hun plezier. Bijna de helft van deze groep leest minstens eens per week.	Een kwart van de jongeren gaat minstens één keer per maand naar de openbare bibliotheek. De belangrijkste reden is om boeken of andere materialen te lenen.	Jongeren zouden meer gezelligheid creëren en meer games willen in de bibliotheek, speciale hoekjes inrichten voor jongeren en lezingen organiseren als zij directeur zouden zijn.
Jongeren zijn het meest actief op Instagram en Snapchat. Op YouTube kijken jongeren het meest naar muziekvideo's.	Driekwart van de jongeren die boeken gebruiken om informatie te zoeken voor school, haalt deze uit de openbare bibliotheek.	Van de jongeren die in het afgelopen jaar een boek hebben gelezen voor hun plezier, leest driekwart liever een papieren boek.	Ruim twee derde van de jongeren is lid van de openbare bibliotheek. Bijna zes op de tien leden vinden de bibliotheek (heel) leuk.	Jongeren vinden het gaming-concept het leukst. Ruim een derde vindt studie & huiswerkhulp een leuk idee.
Jongeren doen voornamelijk via vrienden ideeën op om leuke dingen te gaan doen. Slechts 1 op de 16 gebruikt boeken.			Jongeren denken bij de bibliotheek vooral aan boeken, informatie, rustig en stil.	Voor jongeren moet de bibliotheek vooral een leuke plek zijn waar je huiswerk kunt maken, mensen kunt ontmoeten etc. Daarnaast moet de bibliotheek er vooral zijn voor het lezen.

5.1 Jongeren willen meer gezelligheid, speciale hoekjes voor jongeren, een modernere inrichting, jonge medewerkers, een groter aanbod van games en nieuwe media, en interessante lezingen in de bibliotheek.

Als je zelf de directeur van de bibliotheek zou zijn, wat zou je dan veranderen in de bibliotheek?

- Jongeren vinden de sfeer in de Bibliotheek belangrijk en geven aan dat het gezelliger gemaakt kan worden en dat de Bibliotheek wat moderner mag zijn. Dit kan bijvoorbeeld door het gebruik van meer kleur of het creëren van een 'chillhoek'. Ook vinden zij het leuk als er op de achtergrond wat muziek afspeelt en als er wel wat geluid gemaakt mag worden. Jongeren adviseren om meerdere ruimtes te creëren, dus een waar je mag kletsen en een waar je rustig kunt zitten.
- Jongeren zouden er ook voor kiezen om jongere medewerkers in te zetten die beter weten wat jongeren leuk vinden. Ook verwachten zij dat jongere medewerkers minder streng zijn en hen beter kunnen adviseren.
- Qua aanbod vinden de jongeren dat er meer nieuwe boeken mogen zijn in de Bibliotheek en meer boeken specifiek voor jongeren. Naast boeken zijn zij ook erg geïnteresseerd in games en films. Vooral jongens zijn gek op gamen en dit is voor hen echt een belangrijk punt om te veranderen in de Bibliotheek. Dit kan een gamehoek zijn, maar bijvoorbeeld ook een maandelijkse bijeenkomst en game-avonden.
- Ook lezingen en bijeenkomsten spreken jongeren erg aan. Voorbeelden die zijn genoemd: meet & greets met (andere) gamers of lezingen door vloggers of schrijvers en over onderwerpen als social media.
- De Bibliotheek kan volgens jongeren moderner worden door meer digitaal te zijn en meer computers/iPads neer te leggen in de Bibliotheek en meer aandacht te besteden aan nieuwe media.

Een overzicht met quotes van jongeren en verschillen naar geslacht en lid/niet-lid van de Bibliotheek is terug te vinden op de volgende pagina's.

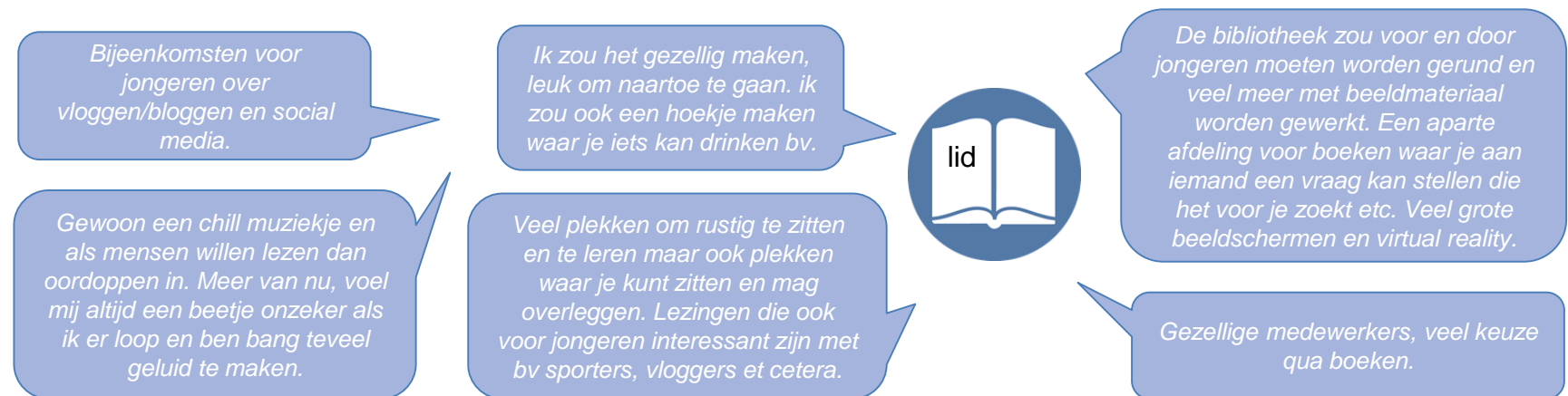
5.1 Jongens zouden meer inzetten op moderne techniek en games, meisjes meer op een gezellige inrichting en het organiseren van activiteiten voor jongeren.

Als je zelf de directeur van de bibliotheek zou zijn, wat zou je dan veranderen in de bibliotheek?

5.1 Zowel leden als niet-leden zouden een betere inrichting, een moderner aanbod en jongere medewerkers in de Bibliotheek willen zien.

Als je zelf de directeur van de bibliotheek zou zijn, wat zou je dan veranderen in de bibliotheek?

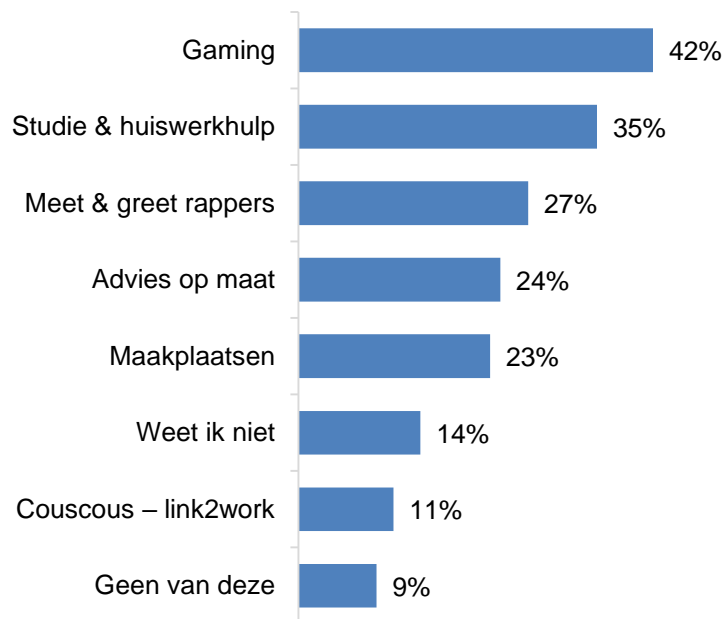
5.2 Jongeren vinden het idee 'Gaming' het leukst. Ruim een derde vindt 'Studie & huiswerkhulp' een leuk idee.

Met name jongens en vmbo'ers zijn enthousiast over het 'Gaming' concept. Meisjes zijn het meest geïnteresseerd in 'Studie & huiswerkhulp' en relatief vaak in 'Advies op maat'. Het 'Advies op maat' idee is het meest populair onder vwo'ers. Leden hebben iets meer interesse in de genoemde concepten dan niet-leden, alleen voor het 'Gaming' concept is de interesse gelijk. In het Westen is vaker dan in het Zuiden interesse in 'Meet & greet met rappers' en 'Gaming'.

Je ziet hier enkele voorbeelden van dingen in de bibliotheek speciaal voor jongeren. Wil je aangeven welke ideeën jij leuk vindt?

Je kunt meerdere antwoorden geven

Basis: allen (n=997)

*Voor een uitleg van de concepten, zie volgende slide

5.2 Toelichting concepten

Meet & greet rappers

Beroemde rappers of aanstormende lokale talenten ontmoet je in de bibliotheek. Na hun persoonlijk verhaal / interview kun je zelf vragen stellen aan de talenten. Daarna is er natuurlijk ruimte om met de rappers op de foto te gaan.

Couscous – link2work

Een mogelijkheid om jonge ondernemers te ontmoeten en onderling te netwerken in de bibliotheek. Daarnaast wordt er informatie geboden om je goed voor te bereiden op je toekomst. Hoe maak je een CV? Hoe bouw je een goed netwerk? Wat zijn succesverhalen?

Advies op maat

Zou jij ook wel eens advies willen krijgen over leuke boeken? In de bibliotheek kun je advies krijgen welke boeken je kunt lezen voor je schoollijst, die ook nog eens aansluiten bij wat jij leuk vindt.

Gaming

Tijdens gamingactiviteiten kun je kennismaken met nieuwe games voordat ze uitkomen, tips en kennis uitwisselen. En natuurlijk zijn er gamewedstrijden.

Studie & huiswerkhulp

Allerlei vormen van hulp bij leren; van stilte plekken tot huiswerkcoaches, concentratie- en ontspanningslessen.

Maakplaatsen

Maakplaats is een speelkamer in de bibliotheek waar jongens en meisjes uit de buurt hun creativiteit en digitale vaardigheden kunnen ontplooiën. Ben jij een uitvinder, robotbouwer, ontwerper of wil je dat misschien worden? Zou je alles willen leren over 3D-printen, zou je vormen willen lasersnijden uit hout of stroom op willen wekken uit planten? Dat kan in de maakplaats in de bibliotheek.

5.3 Voor jongeren moet de bibliotheek vooral een leuke plek zijn waar je huiswerk kunt maken, andere mensen kunt ontmoeten etc. Daarnaast moet de bibliotheek er vooral zijn voor het lezen.

Meisjes vinden dat de bibliotheek er vooral moet zijn voor het lezen. Voor jongens moet de bibliotheek ook een plek zijn waar je kunt experimenteren met nieuwe technieken.

Mbo'ers vinden dat de bibliotheek vooral een leuke (ontmoetings)plek zou moeten zijn, terwijl jongeren op de havo en vwo ook vinden dat de bibliotheek er is om kennis te vergroten en voor het lezen. Ook leden van de bibliotheek vinden vaker dat de bibliotheek er vooral moet zijn voor het lezen dan niet-leden.

13- en 14-jarigen hebben meer interesse in het initiatief om speciale activiteiten te organiseren voor jongeren dan oudere kinderen.

We hebben enkele voorbeelden van hoe de bibliotheek er in de toekomst uit kan zien.

Wat zou de bibliotheek volgens jou vooral moeten doen? *Je mag twee ideeën kiezen*

Basis: allen (n=997)

ProBiblio

voor bibliotheken

Bijlagen

Onderzoeksverantwoording

Profiel alle deelnemers (n=997)

Geslacht

Jongen	51%
Meisje	49%

Leeftijd

13 jaar	20%
14 jaar	21%
15 jaar	20%
16 jaar	20%
17 jaar	19%

Opleidingsniveau kind

Basisschool	1%
Praktijkonderwijs	4%
Vmbo	30%
Mbo	17%
Havo	24%
Vwo	19%
Hbo	2%
Anders	3%
Wil niet zeggen	1%

Lidmaatschap

Ja	68%
Nee	32%

Onderzoeksverantwoording

Steekproefomvang en betrouwbaarheid

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van een steekproef, niet iedereen uit de populatie heeft zijn of haar mening gegeven. Als de uitkomsten van dit onderzoek worden gebruikt om over de populatie uitspraken te doen, dan moeten betrouwbaarheidsmarges in acht worden genomen. Bij een steekproefomvang van $n = 997$ bedraagt de maximale marge bij 95% betrouwbaarheid 3,1%.

Steekproef en steekproefkader

Als steekproefkader hebben we gebruik gemaakt van het online panel van Panelclix. Ruigrok NetPanel werkt met leveranciers die voldoen aan de kwaliteitseisen conform het Research Keurmerk, gebaseerd op ISO-norm 20252. Hieruit is een quota steekproef getrokken. Kinderen zijn via hun ouders benaderd om deel te nemen aan dit onderzoek. Alleen kinderen in de leeftijd van 13 tot en met 17 jaar konden deelnemen.

Representativiteit

De bruto steekproef is representatief naar geslacht en leeftijd. De representativiteit is bereikt door quotering tijdens de dataverzameling. Als referentiebestand voor de bruto steekproef naar geslacht en leeftijd regio hebben we gebruik gemaakt van de Gouden Standaard 2016, ontwikkeld door de MOA en het CBS.